

Helsinki

TOIMINTAKERTOMUS 2021

Tarkastuslautakunta ja -virasto

The logo for Helsinki, featuring the word "Helsinki" in white, bold, sans-serif font inside a white outline of a speech bubble or a stylized bracket shape.

Helsinki

Tarkastuslautakunnan ja -viraston
toimintakertomus 2021

Valokuvat

My Helsinki materiaalipankki
Kansi: Yiping Feng ja Ling Ouyang
Sivu 5: Emilia Hoisko
Sivu 6, 9 ja 15: Jussi Hellsten
Sivu 11: Janne Hirvonen

Taitto

Outi Helin, Helsingin kaupungin tarkastusvirasto

Sisällys

4	Tarkastusjohtajan katsaus
7	Arviointitoiminta
8	Sidonnaisuusilmoitukset
10	Tilintarkastustoiminta
12	Henkilöstö
14	Talous

Tarkastusjohtajan katsaus

Vuotta 2021 leimasivat alkuvuodesta 2020 alkanut koronapandemia ja sen johdosta kaikkien arkeen vaikuttaneet rajoitukset ja suositukset. Pääosan vuodesta 2021 tarkastuslautakunta ja -virasto työskentelivät etänä. Tähän oli toki jo muodostunut toimivat käytännöt edellisen vuoden aikana, mutta pitkiä etätyöskentely koetteli jaksamista. Toinen vuoteen 2021 merkittävästi vaikuttanut asia oli valtuustokauden vaihdos. Keväälle ajoittuneet kuntavaalit siirtyivät koronapandemiasta johtuen kesäkuulle, joten valtuustokausi ja toimikaudelle 2021–2025 valitun tarkastuslautakunnan työskentely alkoivat tavanomaista myöhemmin, vasta elokuussa.

Toimikautensa päättänyt tarkastuslautakunta hyväksyi vuoden 2020 arviointikertomuksen, jota käsiteltiin valtuustossa kesäkuussa. Lisäksi lautakunta valmisteli yhteistyössä tarkastusviraston kanssa arviointisuunnitelman vuodelle 2021, jonka toimikaudelle 2021–2025 valittu tarkastuslautakunta hyväksyi päivitettyinä heti toimintansa alkaessa. Arviointisuunnitelman pohjalta virasto aloitti arviointien valmistelun normaalissa aikataulussa valtuustokauden vaihdoksesta huolimatta. Uudelle tarkastuslautakunnalle valmisteltiin perehdytysohjelma, jota toteutettiin kokousten yhteydessä koko syyskausi. Lisäksi perehdytykseen sisältyivät muun muassa osallistumiset marraskuussa PKS-tarkastuslautakuntien seminaariin Espoossa ja suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien koulutuspäiville Tampereella. Joulukuussa lautakunta hyväksyi toimintasuunnitelman vuosille 2022–2025.

Tilintarkastuksen tulokset esitettiin valtuustolle osoitetussa tilikautta 2020 koskevassa tilintarkastuskertomuksessa, jonka vastuunalainen tilintarkastaja allekirjoitti huhtikuun lopussa. Kertomus oli vakiomuotoinen ja sitä täydensi julkinen yhteenvedoraportti tarkastusvuoden havainnoista. Tilintarkastukseen liittyen valtuusto hyväksyi syksyllä tarkastuslautakunnan valmistelusta kaupungin tilivelvollisten määrittelyn. Jatkossa tilivelvolliset esitetään vuosittain talousarviossa ja tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta päätti loppuvuodesta

konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilikausille 2022–2023 ottamalla käyttöön hankintasopimukseen sisältyneet optiot.

Sidonnaisuusilmoitusten valvonnassa toteutettiin ensimmäistä kertaa asiakastytyväisyyskysely sidonnaisuusilmoitusvelvollisille ja tarkastuslautakunnalle. Kyselyn tulosten perusteella sidonnaisuuksiin liittyvään valvontaan, viestintään ja neuvontaan sekä ilmoituksen antamiseen oltiin pääosin hyvin tyytyväisiä. Toki tuloksista tunnistettiin myös kehittämistarpeita, joita toteutettiin uuden valtuustokauden alkaessa. Sidonnaisuusilmoitukset käsiteltiin vuoden aikana sovittuun aikataulun mukaisesti tarkastuslautakunnassa ja valtuustossa.

Viraston henkilöstö osoitti jälleen erinomaista kykyä työskennellä joustavasti pitkiä aikoja koronatilanteessa. Lokakuun puolivälissä virastossa siirryttiin noudattamaan kaupungin monipaikkaisen työn periaatteita kansallisen etätyösuosituksen päättyessä. Tämä muutos otettiin ilolla vastaan, ja henkilöstöllä oli jälleen mahdollisuus laajemmin työskennellä toimistolla ja tavata kollegoja. Valittavasti sitä kesti vain reilun kuukauden alueen koronatilanteen muututtua jälleen huonommaksi ja etätyösuosituksen tultua voimaan. Kaupungin toteuttaman Fiilari-henkilöstökyselyn ja viraston oman työmotivaatiokyselyn perusteella henkilöstön työhyvinvointi ja -motivaatio ovat edelleen erinomaisella tasolla, vaikka etätyö ja kiireen tunne ovat jossain määrin koetelleet jaksamista. Rajoituksista ja suosituksista huolimatta vuodelle 2021 asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin, mistä kiitos kuuluu viraston ammattitaitoiselle ja sitoutuneelle henkilöstölle.

Vuosi 2022 on käynnistynyt odottavissa tunnelmissa. Koronapandemiaan liittyvistä rajoituksista ollaan luopumassa, ja yhteistyö uuden tarkastuslautakunnan kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin. Edessä on jälleen mielenkiintoinen vuosi, jonka aikana pyrimme tuottamaan kaupungin päättäjille ja asukkailla vaikuttavaa tietoa tekemällä arviointia, tilintarkastusta ja sidonnaisuusilmoitusten valvontaa.

Timo Terävä
tarkastusjohtaja

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2021–2025

1. toimikunta

Vpj. Dani Niskanen
Varajäsen Leila Kaleva

Iida Haglund
Varajäsen Juha Christensen

Jussi Junni
Varajäsen Virve Magdaleno

Terhi Peltokorpi
Varajäsen Jukka Ihanus

2. toimikunta

Pj. Nuutti Hyttinen
Varajäsen Marika Sorja

Nita Austero
Varajäsen Pertti Hyvärinen

Sandra Hagman
Varajäsen Jani Valpio

Mikael Jungner
Varajäsen Kimmo Niemelä

Petrus Pennanen
Varajäsen Antonia Bäckman

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2017–2021

1. toimikunta

Pj. Dan Koivulaakso
Varajäsen Merja Helle

Iida Haglund
Varajäsen Hannu Knuuttila

Minna Salminen
Varajäsen Pertti Hyvärinen

Juhani Strandén
Varajäsen Karin Zeiger

Paul Taimitarha
Varajäsen Linda Ahlblad

2. toimikunta

Vpj. Kauko Koskinen
Varajäsen Juha Liukkonen

Sanna Lehtinen
Varajäsen Timo Latikka

Auni-Marja Vilavaara
Varajäsen Sari Näre

Tuomas Viskari
Varajäsen Jussi Junni

Arviointitoiminta

Kaupunginvaltuusto nimesi 7.6.2017 vuosien 2017–2021 tarkastuslautakunnan, jonka työskentely jatkui elokuuhun 2021 asti. Kaupunginvaltuusto nimesi 2.8.2021 uuden tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2021–2025. Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan arviointien valmistelu suoritetaan kahdessa toimikunnassa. Tarkastuslautakunta piti 15 kokousta vuonna 2021. Sen kaksi toimikuntaa kokoontuivat yhteensä 21 kertaa, näistä kuusi oli arviointikäyntejä arviointikohteisiin. Koronapandemian vuoksi suurin osa kokouksista ja arviointikäynneistä järjestettiin sähköisellä kokousmenettelyllä.

Uudelle tarkastuslautakunnalle järjestettiin perheydytystä syksyn kokouksissa. Lisäksi tarkastuslautakunta osallistui 11.11.2021 Espoossa järjestettyyn pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteiseen seminaariin sekä 17.–18.11.2021 Tampereella järjestettyyn suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien koulutustilaisuuteen.

Lautakunta merkitsi keväällä tiedoksi selonteot kaupunginkanslian ja toimialojen sitovien tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2020 sekä esitykset kaupungin tilinpäätöksestä 2020, Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeesta ja osallisuusmallin toteuttamisesta.

Syksyllä lautakunta merkitsi tiedoksi selostuksen asukasvalinnoista Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja Helsingin Asumisoikeus Oy:n asuntoihin sekä esitykset kaupunkistrategiasta, johtamisjärjestelmästä ja johtamisesta koronaepidemian aikana, samoin kuin esitykset kaupungin talousarviosta ja tilinpäätöksestä sekä kaupunkikonsernin muutoksista ja tulevaisuuden suunnitelmista.

Kuntalaiset mukana suunnittelussa

Vuoden 2021 arviointisuunnitelma syntyi tarkastuslautakunnan ja tarkastusviraston yhteistyönä. Suunnitelmaa valmisteltiin toimikuntien kevätkauden kokousten lisäksi yhteisessä tilaisuudessa 5.5.2021, ja lautakunta hyväksyi suunnitelman 11.5.2021. Kauden 2021–2025 lautakunta hyväksyi arviointisuunnitelman omalta osaltaan 31.8.2021. Suunnitelmaan sisältyi arviointiaiheita kaupunkistrategian eri pääkohdista ja sen valmistelussa

otettiin huomioon valtuustoryhmiltä, valtuutetuilta, kuntalaisilta ja kaupungin johdolta pyydettyjä arviointiaihe-ehdotuksia. Kuntalaiset antoivat Kerro kantasi -palvelussa 173 kommenttia, joista noin 130 oli varsinaisia ehdotuksia. Tarkastuslautakunta valitsi kuntalaisten ehdotusten perusteella vuoden 2021 arviointisuunnitelmaan kolme arviointiaihetta. Valitut aiheet käsittelevät kotihoitoa, liikkumishjelmaa ja osallisuutta kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa. Arviointisuunnitelmaan voi tutustua osoitteessa www.arviointikertomus.fi.

Vuotuisen arviointisuunnitelman lisäksi arviointityötä ohjaa tarkastuslautakunnan toimintasuunnitelma. Vuonna 2021 oli vielä voimassa toimintasuunnitelma vuosille 2017–2020, joka ohjasi arviointisuunnitelman 2021 valmistelua. Uusi tarkastuslautakunta päätti 14.12.2021 toimintasuunnitelmasta vuosille 2022–2025.

Lastensuojelu ja terveysasemille hoitoon pääsy olivat arviointikertomuksen kärkiaiheet

Tarkastuslautakunta hyväksyi 13.4.2021 vuoden 2020 arviointikertomuksen, joka sisälsi arviointiaiheita kaupunkistrategian eri pääkohdista. Arviointikertomus ja sen valmistelumateriaalina laaditut yksityiskohtaiset arviointimuistiot julkaistiin internetsivustona osoitteessa www.arviointikertomus.fi. Kustakin arvioinnista laadittiin myös lyhyt artikkeli. Sivustolla kerätyn palautteen mukaan 35 yhteensä 39 vastaajasta piti artikkelin sisältöä hyödyllisenä tai osittain hyödyllisenä.

Arviointikertomuksen havainnot ja suosituksia esiteltiin valtuustoryhmien kokouksissa ja kertomuksesta laadittiin tiedote. Tiedotteen kärkiaiheita olivat lastensuojelun sijaishuolto ja kiireettömään hoitoon pääsy terveysasemille. Helsingin Sanomat käsittelee tarkastuslautakunnan tiedotteen perusteella lyhyesti lastensuojelun tilannetta ja hoitoon pääsyä. Lisäksi Helsingin Sanomissa viitattiin talouden arvioinnissa annettuun suositukseen ja terveysasemille hoitoon pääsyä käsittelevässä artikkelissa tarkastuslautakunnan arviointiin. Vuoden 2019 arviointikertomuksen kärkiaiheena ollut johtamisjärjestelmän arviointi sai edelleen vuonna 2021 mediamainintoja.

Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi arviointikertomuksen ja siitä saadut lausunnot 23.6.2021. Valtuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan joulukuun 2021 loppuun mennessä selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Selvitys oli valtuuston käsittelyssä 8.12.2021.

Arvi-ryhmän menetelmä- ja arviointiosaamista kehitettiin

Tarkastusvirasto avusti vuonna 2021 tarkastuslautakuntaa ja sen kahta toimikuntaa kuntalain mukaisessa arviointitehtävässä. Arviointityötä teki arviointisuunnitelman mukaisesti pääsääntöisesti kahden tarkastajan muodostama työpari. Arviointisuunnitelman toteutumista seurattiin arvioijien muodostamassa Arvi-ryhmässä, jossa puheenjohtajana ja samalla arvioinnin vastuuhenkilönä toimii arviointipäällikkö.

Arvi-ryhmässä käsitellään myös arviointityön kehittämistä. Toimintavuoden aikana päivitettiin arvioinnin käsikirjaa, johon on koottu kaikki arviointia koskevat menettelytavat. Arvi-ryhmälle järjestettiin menetelmäkoulutusta ja arvioinnin uusien suuntausten koulutus. Viisiosaisen menetelmäkoulutuksen järjesti viraston oma menetelmiin erityisesti perehtynyt kaupunkitarkastaja. Lisäksi Arvi-ryhmän jäseniä osallistui pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien sekä suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien seminaareihin ja VTV:n järjestämille arviointiluennoille.

Sidonnaisuusilmoitukset

Kuntalain (410/2015) mukaan määrätyillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on 1.6.2017 alkaen ollut velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidonnaisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastusvirasto valmistelee tarkastuslautakunnalle sidonnaisuusilmoitusten valvontaa koskevat asiat. Tarkastusvirasto valvoo, että sidonnaisuusilmoitusvelvolliset tekevät asianmukaisen ilmoituksensa määräajassa, ylläpitää ilmoituksista muodostuvaa rekisteriä ja antaa sidonnaisuusilmoitusten laatimiseen liittyvää opastusta. Lautakunta merkitsi tiedoksi luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden antamat sidonnaisuusilmoitukset 1.6.2021 ja 16.11.2021. Valtuuston käsittelyssä ilmoitukset olivat 23.6.2021 ja 8.12.2021.

Valtuustokauden vaihtumiseen ja sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden valvonnan kehittämiseen valmistauduttiin keräämällä asiakaskyselyllä palautetta sidonnaisuusilmoitusvelvollisilta ja tarkastuslautakunnalta keväällä 2021. Ilmoitusvelvollisille tehdyn kyselyn tavoitteena oli selvittää ilmoituksen antajan näkökulmaa siihen, miten sidonnaisuusilmoituksia koskevaa menettelyä ja viestintää voisi kehittää.

Tarkastuslautakunnalle tehdyn kyselyn tavoitteena oli kerätä palautetta sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden valvonnan kehittämiseen.

Kyselyjen tulokset esiteltiin tarkastuslautakunnalle 1.6.2021. Tulosten perusteella ennen valtuustokauden vaihdosta sidonnaisuuksiin liittyvää ohjeistusta täydennettiin sekä luottamushenkilöportaalissa että tarkastusviraston nettisivuilla. Ilmoituslomaketta ja sillä annettua ohjeistusta selkeytettiin. Myös sähköpostiviestinnän kehittämiseen saatiin arvokasta palautetta. Luottamushenkilöportaaliin kirjautuminen ja sähköisen lomakkeen käyttö koetaan jossain määrin hankaliksi.

Valtuustokauden vaihtuessa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuudesta tiedotettiin aktiivisesti sekä tarkastusjohtajan toimesta valtuuston perehdytystilaisuuksissa että lähettämällä sähköpostitse ohjeet kaikille ilmoitusvelvollisille luottamushenkilöille. Kaikki 112 ilmoitusvelvollista luottamushenkilöä tekivät sidonnaisuusilmoituksen 16.11.2021 tarkastuslautakunnan käsittelyyn mennessä. Ilmoitusvelvollisia viranhaltijoita oli vuonna 2021 vähän alle 150.

Sidonnaisuusilmoitusvelvolliset

 Kysely lähetettiin 242 ilmoitusvelvolliselle luottamushenkilölle ja viranhaltijalle. Vastausprosentti oli 18.

Sidonnaisuuksiin liittyvä neuvonta ja viestintä

Ilmoitusvelvollisuudesta sähköpostitse annettu ohjeistus on riittävää lakisääteisen velvollisuuden noudattamiseksi **4,28**

Kaupungin internetsivulla oleva sidonnaisuusilmoituksia koskeva ohjeistus on selkeää **4,00**

Sidonnaisuusilmoituksia koskeva henkilökohtainen neuvonta puhelimitse/sähköpostitse on ollut asiantuntevaa **4,58**

Sidonnaisuusilmoituksen antaminen

Kirjautuminen luottamushenkilöportaaliin on helppoa **4,38**

Sidonnaisuusilmoituslomake löytyy helposti portaalista **4,06**

Sidonnaisuusilmoituslomakkeen täyttäminen portaalissa on sujuvaa **4,14**

Sidonnaisuusilmoituslomake on selkeä **4,23**

Tarkastuslautakunta

 Kysely lähetettiin tarkastuslautakunnan 9 jäsenelle ja 2 varajäsenelle. Vastausprosentti oli 36.

Sidonnaisuuksien valvontaan liittyvä tarkastuslautakunnalle annettu perehdytys on ollut riittävää **4,50**

Sidonnaisuusilmoitusten raportointi tarkastuslautakunnalle kaksi kertaa vuodessa on riittävää **4,75**

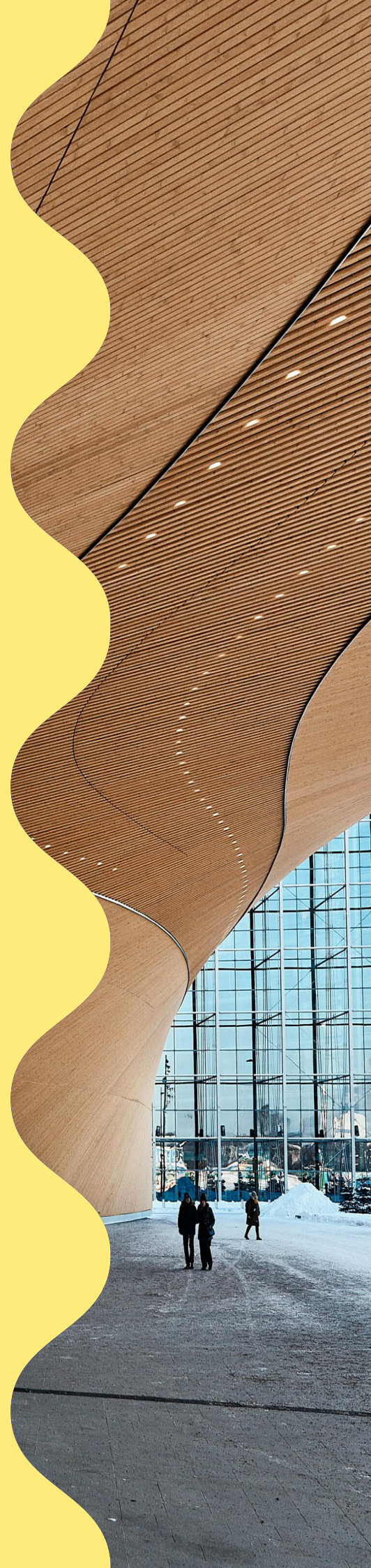
Sidonnaisuusilmoitusten raportointi valtuustolle kaksi kertaa vuodessa on riittävää **4,67**

Sidonnaisuusilmoitusten raportointi taulukkomuodossa on tarkoituksenmukaista **5,00**

Tarkastusvirasto avustaa tarkastuslautakuntaa sidonnaisuusilmoitusten valvonnassa luotettavalla tavalla **5,00**

Vastaukset asteikolla:

1 = täysin eri mieltä, 2 = melko eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = melko samaa mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä

Tilintarkastustoiminta

Kaupunginvaltuusto valitsi 13.3.2019 tarkastuslautakunnan ja -viraston valmistelun sekä tilintarkastuksen kilpailutuksen perusteella tilintarkastajaksi kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneen tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n tarkastamaan kaupungin tilivuosien 2019–2022 hallintoa ja taloutta.

Päätyneen tilikauden osalta kaupungin vastuunalaisena tilintarkastajana toimi KPMG Oy Ab:n JHT, KHT Jorma Nurkkala ja hänen varahenkilönään JHT, KHT Juha Huuskonen. Tilintarkastusyhteisön tilintarkastustiimiin on vuonna 2021 kuulunut auktorisoituja tilintarkastajia, avustavia tarkastajia sekä tietojärjestelmä- ja arvonlisäveroasiantuntijoita. KPMG Oy Ab alitti tilivuoden 2020 tarkastukseen sovitut 390 tarkastuspäivää kahdeksalla päivällä. Lakisääteinen tilintarkastus suoritettiin julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sopimushintojen puitteissa.

Tilintarkastaja antoi puhtaan tilintarkastuskertomuksen

Tilintarkastaja huolehtii kaupungin hallinnon ja talouden lakisääteisestä tilintarkastuksesta. Tilintarkastajan on kuntalain mukaisesti annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Tilintarkastaja antoi 30.4.2021 tilivuotta 2020 koskevan vakiovuotoisen eli niin sanotun puhtaan tilintarkastuskertomuksen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 23.6.2021 Helsingin kaupungin tilinpäätöksen vuodelta 2020 ja merkitsi tiedoksi tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2020. Valtuusto myönsi tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti vastuuvapauden kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 2020.

Tilintarkastussopimuksen mukaan tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelmasta ja sen toteutumisesta, tarkastuspäivien käytöstä, tarkastustyön kulusta ja tekemistään tarkastushavainnoista antamalla lautakunnalle vuosittain kolme raporttia tilintarkastuksesta.

Tilintarkastaja antoi vuonna 2021 yhden väliraportin sekä yhteenvetoraportin tilivuoden 2020

tilintarkastuksesta ja yhden väliraportin tilivuoden 2021 tilintarkastuksesta. Tilintarkastaja selosti raporttejaan tarkemmin tarkastuslautakunnan kokouksissa. Lisäksi tarkastuslautakunta päätti syyskuun kokouksessaan esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyisi tarkastusviraston valmisteleman luettelon Helsingin kaupungin tilivelvollisista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi luettelon 22.9.2021. Tarkastusviraston valmistelema luettelo tilivelvollisista tullaan jatkossa esittämään talousarviossa ja tilinpäätöksessä.

Tilintarkastuksessa sovellettiin uutta käytäntöä tarkastusmenetelmien tehostamiseen ja kehittämiseen

Tarkastusvirasto avusti tilintarkastajaa lakisääteisessä tilintarkastuksessa tilivuoden 2020 tarkastamisessa yhteensä 885 työpäivällä. Tiimityönä tehtyä tarkastusta koordinoi tarkastuspäällikkö ja tiimien työtä ohjasivat tarkastuspäällikön ohella tiiminvetäjät. Tilintarkastusprosessin kehittämistä sekä tarkastussuunnitelman toteutumisen seuranta tehtiin Tilita-ryhmässä, jonka puheenjohtajana toimi tarkastuspäällikkö.

Toimintavuoden aikana ryhdyttiin soveltamaan uutta käytäntöä tarkastustiimien kesken käytävistä sisäisistä palautekeskusteluista, joiden avulla pyritään tuottavuuden parantamiseen. Keskustelujen tarkoituksena on hyvien käytäntöjen jakaminen ja uuden oppiminen sekä keinojen tunnistaminen tarkastusmenetelmien tehostamiseksi ja kehittämiseksi.

Tilintarkastuksessa jatkettiin suunnitelmallisesti data-analyysin hyödyntämistä. Data-analyysiin liittyvien toimenpiteiden tavoitteena on parantaa tilintarkastuksen laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Virastossa on vuonna 2019 otettu käyttöön sähköinen dokumentinhallintajärjestelmä, joka mahdollistaa tarkastusmateriaalin tehokkaamman käsittelyn, säilyttämisen ja arkistoinnin. Järjestelmää on toimintavuoden aikana edelleen kehitetty saadun käyttäjäkokemusten perustella.

Vakiintuneen käytännön mukaan tilintarkastusyhteisö antoi tarkastajakohtaisen palautteen viraston tarkastustyöhön osallistuneesta henkilöstöstä.

Tarkastushavaintojen suositusten seurannasta raportointiin tarkastuslautakunnalle

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on seurata, että tilivelvolliset ja muut toiminnasta vastaavat henkilöt ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden suositusten ja muistutusten johdosta, joihin tilintarkastus on antanut aihetta. Tilintarkastusyhteisön ja tarkastusviraston henkilöstön valmistelun pohjalta tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle 9.2.2021 tilivuosien 2018–2019 tarkastuksissa toistuvasti esille nousseista havainnoista.

Kaupungin konserniyhtiöiden ja -säätiöiden tilintarkastuksen laatua mitattiin ja tilintarkastussopimukseen sisältyvä optiokausi otettiin käyttöön

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kesän 2021 aikana toteutettiin kaupungin tytäryhteisöjen johdolle osoitettu tilintarkastusta koskeva laatukysely, jonka yhtenä tarkoituksena oli saada tietoa tilintarkastussopimukseen sisältyvien optiovuosien käyttämistä koskevaa valmistelua varten. Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden ja säätiöiden tilintarkastuspalvelut oli kyselyn perusteella tuotettu laadukkaasti ja sopimuksen mukaisesti.

Tarkastuslautakunta päätti tarkastusviraston valmistelun pohjalta kokouksessaan 14.12.2021 hyväksyä kaupungin konserniyhtiöiden ja -säätiöiden tilintarkastussopimukseen sisältyvän optiokauden tilikausille 2022–2023. Palveluntuottajina optiokaudella jatkavat BDO Oy, KPMG Oy Ab ja Tilintarkastusrengas Oy.

Valtuusto hyväksyi tarkastusviraston valmisteleman luettelon Helsingin kaupungin tilivelvollisista.

Henkilöstö

Viraston henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 16. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 43,3 vuotta ja yli 50-vuotiaiden osuus henkilöstöstä noin 18 prosenttia. Henkilöstöstä naisia oli 50 prosenttia ja miehiä 50 prosenttia. Viranhaltijoita oli kolme ja työsopimussuhteisia 13. Vuoden 2021 lopulla yksi kaupunkitarkastajista hakeutui toisiin tehtäviin ja uuden kaupunkitarkastajan rekrytointi käynnistettiin.

Tampereen yliopiston hallintotieteiden opiskelija oli korkeakouluharjoittelijana kesäkuusta elokuuhun. Tarkastusvirastolle on vuodesta toiseen onnistuttu rekrytoimaan erinomaisia korkeakouluharjoittelijoita, ja harjoittelusta koetaan molemminpuolista hyötyä.

Monipaikkainen työskentely aloitettiin

Tarkastusvirastossa päästiin lokakuussa kokeilemaan monipaikkaista työskentelyä, jossa työtä voidaan tehdä useassa paikassa, esimerkiksi työpaikalla työnantajan tiloissa, kotona tai muussa työhön soveltuvassa paikassa. Kaupungin monipaikkaisen työn ohjeiden ohella tarkastusvirastossa noudatetaan yhteistoiminnassa sovittuja monipaikkaisen työn pelisääntöjä, joiden perusteella työntekijä voi pääosin valita itse työntekopaikkansa työtehtäviensä mukaan.

Työhyvinvoinnin teemana Työn imu

Virastossa on koronapandemian seurauksena työskennelty lähes koko vuosi etänä, millä on ollut vaikutusta henkilöstön työhyvinvointiin. Vuoden 2021 työhyvinvointihankkeen teemana oli Työn imu. Hanke toteutettiin yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Hanke sisälsi Työterveyslaitoksen pitämän koulutuksen, jatkotyöpajan ja verkkovalmennuksen. Lisäksi työn imua ja yhteisöllisyyttä päästiin vahvistamaan syksyllä Helsinki Biennaalissa tyhy-päivän merkeissä, joka koronatilanteen huomioon ottaen toteutettiin kahdessa osassa.

Etätyötilanteen pitkittyessä henkilöstöä tuettiin muun muassa etätyön ergonomiaan, työn tauottamiseen ja yhteisöllisyyden säilyttämiseen liittyen.

Henkilöstön työtyytyväisyydestä ja työhyvinvoinnista saatiin tietoa Fiilari-henkilöstökyselyn ja viras-

ton oman työmotivaatiokyselyn sekä Työkuormitus ja palautuminen etätyössä -kyselyn tuloksista. Henkilöstökyselyjen tulokset olivat erinomaiset. Vahvuuksina pidettiin esimerkiksi työn hallintaa, tavoitteiden selkeyttä ja hyvää yhteishenkeä työyhteisössä. Kehittämiskohteiksi kahden etätyövuoden jälkeen nousivat työkyvyn ylläpitäminen sekä innostuksen ja motivaation parantaminen.

Jatkuvaa osaamisen kehittämistä

Tarkastusviraston henkilöstöjohtamisen tavoitteena on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

Viraston henkilökunnasta kahdellatoista on ylempi korkeakoulututkinto, mukaan lukien kolme tohtorin tutkintoa. Tarkastusjohtajan lisäksi viraston tarkastuspäällikkö, johtava tuloksellisuustarkastaja ja yksi kaupunkitarkastaja ovat auktorisoituja julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajia (JHTT). Toimintavuonna toteutettiin viraston strategialähtöistä yhteistyössä henkilöstön kanssa valmisteltua osaamisen kehittämissuunnitelmaa 2021. Tilintarkastuksen ajankohtaispäivien lisäksi koulutusta järjestettiin esimerkiksi tietosuojasta ja kuntalain muutoksista. Esihenkilöosaamista kehitettiin koulutuksella ja suorittamalla kolme johtamiskäyttämisen arviointia.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen käytettyjen päivien määrä palasi normaalille tasolle kahdeksaan koulutuspäivään per henkilö (noin kuusi päivää vuonna 2020). Toteutuneet koulutusmenot vuonna 2021 olivat noin 24 000 euroa. Koulutuksen osuus tarkastusviraston menoista oli 1,3 prosenttia (1,2 prosenttia vuonna 2020). Koulutuksista saatua tietoa ja sen soveltamisesta hankittua osaamista jaetaan viraston sisällä jatkuvasti. Viraston oma henkilöstö toimii kouluttajana sisäisissä tilaisuuksissa.

Sidosryhmäyhteistyöstä Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa on saatu paljon myönteisiä kokemuksia. Virastojen välinen sopimus henkilökierrosta ja koulutusyhteistyöstä uusittiin vuosille 2020-2024. Yhteistyötä toteutettiin henkilökierrolla syksyllä 2021, kun tarkastusviraston johtava tuloksellisuustarkastaja ja VTV:n tuloksellisuustarkastusneuvos vaihtoivat organisaatiota syyskuusta vuoden 2022 helmikuuhun.

31.12.2021

Henkilöstön määrä on 16

Miehiä on 50 % Naisia on 50 %

Vuonna 2021

15,9
henkilötyövuotta

8
koulutuspäivää per henkilö

Sairauspoissaolojen määrä laski

Tarkastusviraston sairauspoissaoloprosentti laski edellisvuodesta 0,3 prosenttiyksikköä. Sairauspoissaoloprosentti vuonna 2021 oli 1,3 (1,6 vuonna 2020).

Henkilöstöä palkittiin

Kaupungin ohjeiden mukaisesti henkilöstön kertapalkitsemiseen varattiin yksi prosentti vuotuisesta säännöllisen työajan palkkasummasta. Kertapalkkioita jaettiin yhteensä 8 800 euroa, joka oli noin 89 prosenttia varatusta palkkiosummasta. 25 kertapalkkiota myönnettiin vuoden mittaan 17 eri henkilölle, ja palkkiomuodoista käytössä olivat rahapalkkioiden lisäksi palkalliset vapaapäivät. Myös monet henkilöstöltä saadut perustellut ehdotukset johtivat kollegan palkitsemiseen. Tulospalkkioita vuodelta 2021 ei voitu maksaa, sillä kaupunkiyhteinen rahoitusehto ei toteutunut. Samalla kaupungilla päätettiin luopua tulospalkkiojärjestelmästä ja siirtää palkitsemisen painopistettä kertapalkitsemiseen.

Sidosryhmäyhteistyötä Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa jatkettiin henkilökierrolla syksyllä 2021 tarkastusviraston johtavan tuloksellisuustarkastajan ja VTV:n tuloksellisuustarkastusneuvoksen vaihtaessa organisaatiota.

Talous

Tarkastustoimen vuoden 2021 toimintamenot kasvoivat vuodesta 2020 noin neljällä prosentilla mutta toteutuivat kuitenkin talousarviota pienempinä. Tarkastusviraston suurin menoerä on henkilöstökulut. Suurin talousarvion alitus oli palvelujen ostoissa, mikä suurelta osin johtui kaupungin tilintarkastuksen edullisesta sopimushinnasta. Myös koko henkilöstön etätöskentelystä koitui kustannusäästöjä.

Vuonna 2021 tarkastustoimen menot olivat 2,76 euroa asukasta kohden (2,66 euroa vuonna 2020). JHT-tilintarkastuspalvelujen osuus tarkastustoimen toimintamenoista oli noin neljä prosenttia ja tarkastuslautakunnan osuus oli noin kuusi prosenttia.

Helsingin tarkastustoimen toimintamenojen osuus koko kaupungin toimintamenoista oli 0,04 prosenttia vuonna 2021.

Tarkastusviraston tavoitteet vuodelle 2022 linjattiin toteuttamaan valtuustokauden 2021–2025 kaupunkistrategiaa. Samalla päivitettiin viraston visio, toiminta-ajatus ja arvot. Valmistelu tehtiin yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa.

Sitova toiminnan tavoite toteutui

Tarkastuslautakunnan ja -viraston toiminnan sitovana tavoitteena oli, että tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaan sisältyvistä vuosittain vaihtuvista aiheista (pois lukien tavoitearviointit, vaikuttavuuden seuranta ja talouden arviointi) vähintään 70 prosenttia liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin.

Tavoite toteutui: 82 prosenttia vaihtuvista aiheista liittyi kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin.

Tuottavuus on edelleen korkealla

Tarkastusviraston tuottavuuden kehittymistä mitataan tuottavuusindeksillä. Tuotosindeksi koostuu kuudesta osatekijästä, joista työpanosten käyttöön liittyvien tekijöiden painoarvo on 50 prosenttia (arviointisuunnitelman toteutuminen, tilintarkastussuunnitelman toteutuminen ja ydin-

Visio:

Tiedon avulla vaikuttavuutta

Toiminta-ajatus:

Tarkastusvirasto tuottaa vaikuttavaa tietoa toiminnan kehittämistä varten sekä edistää kaupungin toiminnan lainmukaisuutta ja päätöksenteon avoimuutta.

prosesseihin käytettyjen työpäivien osuus kaikista työpäivistä), työn laatutekijöiden painoarvo 40 prosenttia (ammattitaito arvioinnissa ja ammattitaito tilintarkastuksessa) ja henkilöstötekijöiden painoarvo 10 prosenttia (työmotivaatiokysely). Pannosindeksi on muodostettu julkisten menojen hintaindeksillä (kuntatalouden yleishallinto) deflatoiduista toimintamenoista. Tuottavuus kasvoi sekä tuotostekijöiden erinomaisen toteutumisen että alhaisten toimintamenojen takia.

Viraston kokonaistuottavuutta mittaava yksikkökustannus on yhden tarkastuspäivän hinta. Tavoitteena vuodelle 2021 oli, että yksikkökustannuksella mitattava tuottavuus nousee vähintään 0,5 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Tavoite toteutui erinomaisesti, sillä yksikkökustannus laski 1,4 prosenttia vuodesta 2020. Työpäivän hinta oli 490 euroa vuonna 2020 ja 483 euroa vuonna 2021.

Tilankäytön tehostamista tavoitellaan

Tarkastusvirastolla on käytössään toimitilaa yhteensä 602 neliometriä Unioninkatu 25:n neljännessä ja viidennessä kerroksessa. Virasto vuokraa toimitilansa kaupunkiympäristön toimialan tilapalveluilta.

Nykyisiin toimitiloihin suunniteltu perusparannus hanke on toistaiseksi keskeytetty lisäselvitysten laatimista varten. Selvityksen taustalla ovat ennakoitua huomattavasti korkeammat perusparannuskustannukset. Virasto jatkaa nykyisissä toimitiloissa siihen asti, kunnes perusparannus käynnistyy tai kaupunki päättää luopua kyseisestä toimitilasta. Lähtökohtana on, että tilojen käyttöä tehostetaan seuraaviin toimitiloihin siirryttäessä.

Tarkastustoimen käyttötalous

TOIMINTATUOTOT (1 000 euroa)	2019	2020	TA 2021	2021
Tuet ja avustukset	5	7	4	3
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
Yhteensä	5	7	4	3
TOIMINTAMENOT (1 000 euroa)	2019	2020	TA 2021	2021
Henkilöstökulut	1 310	1 292	1 421	1 418
Palvelujen ostot	247	207	327	186
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	19	21	22	3
Avustukset	3	3	3	1
Vuokratulot	221	224	224	209
Muut toimintakulut	1	1	1	2
Yhteensä	1 802	1 747	2 001	1 819
TOIMINTAKATE (1 000 euroa)	2019	2020	TA 2021	2021
Poistot	0	0	0	0
Tilikauden tulos	1 797	1 740	1 997	1 816
Yhteensä	1 797	1 740	1 997	1 816
TUOTTAVUUS	2019	2020	TA 2021	2021
Tuottavuuden kehitys (2019=100)	100,0	90,1	94,0	104,5

Helsinki

Helsingin kaupunki
Tarkastusvirasto

Unioninkatu 25
00130 Helsinki
PL 400
00099 Helsingin kaupunki
www.hel.fi/tav